

آموزش کا مپیوتر

اطلاعات هارد ابتدا وارد RAM شده سپس جهت پردازش به CPU می‌رود و بعد از انجام اعمالی بر روی اطلاعات و پردازش آنها مجدداً به RAM فرستاده شده و یا جهت ذخیره به هارد می‌رود و یا جهت نمایش و چاپ به دستگاههای خروجی می‌رود.

– بعد از دستور FDISK (قبلاً توضیح داده شده) می‌توان با تایپ دستور FDISK/STATUS موقعیت درایوها را دید.

– مرحله بعد: پس از پارتیشن بندی هارد باید آنرا FORMAT (قالب بندی) کرد.

– این مرحله نیاز به دیسک سیستم دارد.

– فرمت باعث ایجاد شیارهایی در روی هارد یا فلاپی می‌شود ..

جهت انجام عمل فرمت کردن هارد:

۱ – بعد از اینکه سیستم پارتیشن بندی شد، ابتدا سیستم را مجدداً خاموش و روشن می‌کنیم (بوت کردن) سپس از روی فلاپی یا CD فرمان: FORMAT C را تایپ می‌کنیم.

۲– کلید ENTER را برای تأیید می‌زنیم.

۳ – منتظر می‌مانیم تا درایو C: کاملاً فرمت شود (ضمناً هنگام عمل فرمت شدن پیشرفت فرمت بصورت درصد در آخرین خط فرمان داس نشان داده می‌شود).

توجه: درایو: A یا B: علامت درایو فلاپی‌اند و سایر درایوها (C:,D:,E,...) نماینده هارد هستند و آخرین درایو موجود مربوط به CDROM خواهد بود.

جهت استفاده از درایوها تمام درایوها را به ترتیب FORMAT می‌کنیم.

پس از اتمام FORMAT جهت انتقال سیستم به دیسک سخت باید فایل SYS.COM در CD یا دیسکت BOOT وجود داشته باشد.

فایل: FILE

یکسری اطلاعات یا داده‌ها (DATA) هست که شامل (متن نوشتاری، تصویر، صوت، فرامین خاص برنامه نویسی و ...) می‌باشد که در محیط داس دارای یک نام حداکثر با ۸ حرف و یک پسوند حداکثر با سه حرف می‌باشد. بعلاوه یک نقطه مثال: AUTOEXEC.BAT یا ALI.TEXT.

در محیط ویندوز نام فایل می‌تواند تا ۲۵۶ حرف باشد. و پسوند ۴ حرفی نیز می‌تواند باشد.

DIRECTORY یا FOLDER

اصطلاح DIRECTORY در محیط داس و FOLDER در محیط ویندوز استفاده می‌شود.

برای دسته بندی فایلها و دسترسی آسان به آنها پوشه‌هایی ایجاد می‌کنیم که نام آنها در محیط داس حداکثر ۸ حرف می‌باشد و معمولاً پسوندی ندارند.

(می‌توان فایلها را به کتابهای یک کتابخانه و دایرکتوریها را به قفسه‌های آن تشبیه کرد و یک مثال دیگر اینکه یک کمد اداری که حاوی تعدادی کشو و در هر کشو تعدادی پوشه و در هر پوشه تعدادی سند وجود دارد را در نظر بگیرد که در این صورت هر کشو معادل یک DRIVE و هر پوشه معادل یک DIRECOTY و هر سند معادل یک FILE می‌باشد.)

FOLDER بزرگتر از FILE است و می‌توان در آن تعداد زیادی فایل قرار داد.

– از مشخصات FILE: هر فایل تاریخ ساخت، ساعت ساخت و سائز خاصی دارد.

– شناسایی پسوندها در FILEها:

۱ – پسوند .BAT: یعنی فایل دستوری است و بنام Batch File خوانده می‌شود. در این فایل می‌توانیم فرامین را بصورت فایل متنی بنویسیم، فرمانی را اضافه کنیم یا حذف نمائیم.

۲ - پسوند COM. یا EXE. : فایل اجرایی است و به زبان ماشین است و نمی‌توانیم به آن فرامینی اضافه کنیم.

۳ - پسوند SYS. : یعنی فایل‌های سیستم

۴ - WRI. یا TXT. یا DOC. : یعنی فایل متنی

۵ - JPG. یا PCX یا BMP. یا GIF فایل عکس است

۶ - MID. , MP3 , WAV. , RMI فایل صوتی است

۷ - DAT , AVI, MPG که فایل ویدیویی است.

۸ - DAT = DAT مخفف DATA است که با DAT شماره ۷ فرق دارد و به معنی فایل اطلاعاتی می‌باشد.

۹ - BIN. فایل مدیریت است.

فایل‌های با پسوند EXE , COM , BAT و SYS فایل‌های مهم هستند.

نحوه ایجاد دیسک سیستم: اگر به طریقی خاص (بعداً توضیح می‌دهیم) سه فایل: IO.SYS و CAMMAND.COM و MSDOS.SYS را اول یک دیسک قراردهیم آن دیسک را دیسک سیستم یا دیسک BOOT یا BOOTABLE گویند. و این دیسک قادر به بالا آوردن سیستم است.

توجه: کنار این فایل‌ها در دیسک مذکور یکسری فایل‌هایی را بنام: SYS.COM , FDISK.EXE و FORMAT.COM جهت استفاده‌های بعدی باید قرار دهیم.

- فایل‌های COM. , فایل‌های کوچکی‌اند که در قسمت حافظه قرار می‌گیرند.

توجه: در دیسک BOOT به دلخواه میتوان یکسری فایل‌های دیگر جهت راه اندازی CDRom و راه اندازی ماوس (MOUSE) قرار داد که البته این فایل‌ها نیز مورد نیاز می‌باشند.

انواع دستورات داده شده به کامپیوتر:

الف) دستورات داخلی: فایل بنام این دستورات وجود ندارد و وقتی سیستم بالا می‌آید کامپیوتر (سیستم) از قبل خودش این دستورات را می‌داند و در COMMAND.COM قرار دارند.

– توجه: ویندوز و داس به COMMAND.COM نیاز دارند و در صورت نبودن آن نه ویندوز و نه داس بالا نمی‌آیند (فایل COMMAND.COM یک فایل مفسر فرمان است)

فرمان‌های داخلی آن دسته از فرمان‌ها هستند که با روشن کردن کامپیوتر و راه اندازی سیستم، از روی دیسک به حافظه RAM آورده شده و در آنجا به صورت ماندگار باقی می‌مانند. برای پیدا کردن این فرمان‌ها نیازی به جستجو در دیسک‌ها نخواهد بود. برخی از فرمان‌های داخلی عبارتند از: DIR, MD, RD, CD, CLS, VER, DATE, TIME, PROMPT, PATH, SET, VOL, COPY, TYPE, REN و VERIFY.

فرمان‌های خارجی آن دسته از فرامین هستند که به صورت فایل بر روی دیسک قرار دارند. هنگام صدور یک فرمان خارجی، سیستم عامل فایل مورد نظر را از روی دیسک به حافظه RAM منتقل نموده، آنرا اجرا می‌نماید، چنانچه فایل مربوط به فرمان خارجی، بر روی دیسک وجود نداشته باشد، پیام زیر از سوی سیستم بر روی صفحه نمایش ظاهر خواهد شد.

BAD COMMAND OR FILE NAME

ب) دستور خارجی: برای اجرا شدن آن باید فایل مربوط به آن را داشته باشیم مثل دستور FORMAT یا FDISK یا دستور SYS

– فایل SYS.COM برای اجرای دستور SYS نیاز است این دستور قادر است سیستم را منتقل کند با این دستور میتوان سه فایل IO.SYS, COMMAND.COM و MSDOS.SYS را منتقل کرد.

دستور SYS دو فایل اصلی IO.SYS و MSDOS.SYS را در سکتور صفر، قطاع صفر قرار می‌دهد.

روش اجرای دستور SYS:

A: نام درایوی است که می‌خواهیم سیستم به آن منتقل شود.
:C:/>SYS A

گاهی اوقات دستور SYS فایل COMMAND.COM را که مخفی است منتقل نمی‌کند که باید با استفاده از دستور COPY (بعداً توضیح داده می‌شود) آن را منتقل کنیم.

دستور SYS با دستور FORMAT را می‌شود بطور همزمان انجام دهیم:

مثال: :C:/>FORMAT/S A که بعد از انجام دستور سیستم، پیغامی مبنی بر اینکه سیستم منتقل شده است صادر می‌کند (System transferred)

پس از انجام این مراحل کامپیوتر از ما می‌خواهد برای درایو FORMAT شده نام انتخاب کنیم

دستور فرمت جهت قالب بندی دیسک صادر می‌گردد و...

به پسوند S، سویچ گفته می‌شود.

– Q نیز یک سویچ است.

یکی از فرمانهای سویچ فرمت فرمان Q/ است

– وقتی هارد یا درایوی که قبلاً FORMAT شده را مجدداً بخواهیم فرمت کنیم فرمان FORMAT/Q می‌دهیم تا سریعاً مراحل FORMAT درایو به پایان برسد

FORMAT به شکل اولیه که توضیح دادیم FORMAT با سطح پائین است و LOW-LEVEL FORMAT هم گفته می‌شود.

نتیجه: پس از اولین بار که دیسکی را با دستور FORMAT قالب بندی کردیم می‌توانیم برای FORMAT های آینده درایوها از دستور فورمت با Q استفاده کنیم.

:C:/>FORMAT/Q A

– دستور FORMAT به همراه انتقال سیستم:

:C:/>FORMAT/Q/S A

A: نام درایو می‌باشد.

بین / (اسلش) و FORMAT چه فاصله باشد چه نباشد مهم نیست:

– در سیستم عامل DOS برای ایجاد یک دیسکت سیستم از طریق هارد مراحل زیر را انجام می‌دهیم

A C: SYS:

که در اینجا COMMAND.COM بصورت خودبخودی منتقل می‌شود و در صورت مخفی بودن می‌توان آنرا بصورت معمول کپی کرد.

از ویندوز از طریق MSDOS Prompt از منوی START به محیط DOS می‌رویم یا از همان ابتدای بالا آمدن سیستم به محیط DOS می‌رویم.

نحوه خروج از DOS و ورود به محیط ویندوز با تایپ EXIT است.

– دستور DATE یک دستور داخلی است و در COMMAND.COM است و تاریخ را تعیین می‌کند.

دستور TIME برای نشان دادن و یا تغییر زمان بکار می‌رود.

دستور DIR فهرست‌گیری از مخازن داخل دایرکتوری است (یا درایو یا هر چیزی) و محتویات را نشان می‌دهد.

مثال:

C:>ABBASDIR

VOLUME IN DRIVE D HAS NO LABEL

VOLUME SERIAL NUMBER IS 1153-16FF

DIRECTORY OF C:>ABBAS

ALI

AUTOEXEC BAT

۱۲۰٫۴۶۶

۲۸/۰۴/۰۰

۲:۵۳A

AUTOEXEC.BAT

BOOK

TXT

۲۹۱٫۴۰۸

۲۵/۰۸/۰۲

۷:۰۳P

BOOK.TXT

COMMAND	COM	۲۸۸,۴۰۱	
	۲۸/۰۴/۰۰	۳:۴۴P	COMMAND.COM
			DOS

LOTUSB~D	PIF	۴۱۴,۲۷۲	۰۱/۰۴/۰۰
		۹:۴۷A	LOTOUSBOLD.PIF

REZA	BAT	۱۱۱,۰۰۲	
	۰۱/۰۳/۰۰	۵:۳۰P	REZA.BAT

WINDOWS

ZAR76

FILE(S)		۴
	۱,۳۱۶,۵۳۹	BYTES

DIR(S)	۹۱۷,۴۷۱,۲۳۲	BYTES	۴
			FREE

D:>ABBAS

در این مثال با نوشتن دستور DIR در مقابل اعلان داس (C:>ABBAS) و زدن کلید (ENTER) نتیجه به صورت زیر دیده می‌شود که در واقع تمام فایل‌ها و دایرکتوری‌هایی که از نوع غیر پنهان هستند مشاهده می‌شود. (منظور از پنهان و غیر پنهان یک نوع خصوصیت برای فایل‌ها و دایرکتوری‌ها می‌باشد و با دادن خصوصیت پنهان به فایل‌های مهم می‌توان آنها را از دید مخفی کرد و خصوصیات دیگر شامل آرشیو ، خواندنی و سیستمیک می‌باشد. در سیستم عامل داس جهت تغییر خصوصیت یک فایل از دستور ATTRIB استفاده می‌شود. فایل‌های پنهان H+ هستند فایل‌های سیستمیک S+ هستند، فایل‌های خواندنی R+ هستند و فایل‌های آرشیو A+ هستند. فایل‌های AHRS هر چهار خصوصیت را دارند. مثل فایل‌های مهم IO.SYS و MSDOS.SYS).

نکته:

این علامت در مقابل بعضی کلمات هنگام نمایش فهرست (DIR) به معنی این است که نام مورد نظر یک دایرکتوری می‌باشد. و اگر فایل باشد در مقابل آن یک پسوند که شامل سه حرف یا کمتر است نمایش داده

می‌شود. مثلاً TXT در مقابل نام فایل ALI که نشان دهنده پسوند فایل ALI می‌باشد. ضمناً دایرکتوریها هرگز پسوند ندارند.

دستور DIR سویچ‌هایی نیز دارد از جمله 0/ و P/ و E/ و S/ که بعد از دستور با فاصله یا بدون فاصله نوشته می‌شود.

اگر از دستور DIR/P استفاده کنیم نتیجه بصورت صفحه به صفحه نمایش داده می‌شود و البته برای نشان دادن هر صفحه باید یک کلید را فشار دهید تا صفحه بعد نمایش داده شود. این سویچ برای دایرکتوری‌هایی که درون آنها فایل‌ها و دایرکتوری‌های زیادی باشد بسیار مفید است.

اگر از دستور DIR/0 استفاده کنیم نتیجه بصورت مرتب شده بر اساس حروف الفبا نمایش داده می‌شود. البته دایرکتوریها را در ابتدا و بعد فایل‌ها را مرتب شده بر اساس حروف الفبا نمایش می‌دهد.

```
SET DIRCMD=/O/P
```

[اگر از سوئیچ E/ استفاده کنید بر اساس پسوند فایل‌ها مرتب می‌شود.

سویچ S/ جهت یافتن یک فایل در یک درایو و یا یک دایرکتوری استفاده می‌شود.

مثلاً اگر DIR/S/P C:ABBAS ALI.TXT را تایپ کنیم نتیجه آن نمایش دادن کلیه فایل‌های ALI.TXT در دایرکتوری ABBAS و تمام دایرکتوری‌های موجود در دایرکتور ABBAS می‌باشد. سویچ A.H.R.S/ برای یافتن فایل‌هایی که خصوصیات خواندنی، آرشیو، سیستمیک و پنهان را دارند بکار می‌رود.

:WILDCARDS

شامل دو کاراکتر * و ؟ می‌باشند که جایگزین اسم فایل و پسوند فایل می‌شوند.

استفاده از این دو کاراکتر سبب می‌شود که داس کلمات یا حروف را نادیده بگیرد.

مثال:

C:Â *.* DIR این دستور سبب می‌شود که فهرستی از ریشه درایو C

گرفته شده که شامل تمام فایل ها با هر پسوندی می باشد.

D:>DIR ????.???? این دستور سبب می شود که فهرستی از ریشه درایو D: گرفته شود که شامل تمام فایل های چهار حرفی و کمتر با هر پسوند سه حرفی یا کمتر می باشد.

E:DIR/P/S *.BMP تمام فایل های تصویری با پسوند BMP در ریشه درایو E را پیدا کرده، صفحه به صفحه نمایش می دهد.

D:>DIR A??C این دستور تمام فایل هایی که چهار حرفی بوده، کاراکتر اول آنها A و کاراکتر دو و سوم هر چی و کاراکتر چهارم C و فقط با پسوند یک حرفی هستند را فهرست می کند.

در فایل Autoexec.Bat می توان دستوری داد که همیشه خروجی دایرکتوری را صفحه بندی شده و براساس ترتیب حروف الفبا فایلها باز شوند. Set dirCMD=/o/p

دستور VER: ورژن سیستم عامل را نشان می دهد.

هر نرم افزار یک ورژن یا نسخه دارد که مهم است.

دستور C: یا D: یا E: یا ... برای تعویض درایوها بکار می رود.

[مثلاً با تایپ C:>D: و زدن اینتر نتیجه به صورت D:> می باشد. یعنی از درایو C:> به D:> منتقل شده ایم.

دستور DOSKEY: (دستور خارجی)

وقتی که این دستور را در مقابل اعلان داس نوشته و اینتر بزنیم از این به بعد دستورات بعدی که به کامپیوتر می دهیم در حافظه کامپیوتر ضبط شده و برای اجرای مجدد کافی است که از دکمه های جهت دار یا فلش مانند (AROW KEY) و یا از دکمه های فرمان (F2, F7, ...) استفاده کنیم. دکمه F7 می تواند لیست تمام دستوراتی را که پس از دستور DOSKEY اجرا شده است نمایش دهد.

دستور DOSKEY را می توانیم در فایلی بنام AUTOEXEC.BAT نیز تعریف کنیم که پس از روشن شدن کامپیوتر در محیط داس خودبخود اجرا شود.

دستور MD: برای ایجاد یک دایرکتوری به کار می رود.

مثال: C:MD ALI که نتیجه آن ساختن دایرکتوری ALI در ریشه درایو C

می‌باشد.

دستور / ؟ : این فرمان برای کمک گرفتن از سیستم عامل جهت شناسایی دستورات.

مثال: dir: >c/? با اجرای دستور مذکور سیستم عامل داس اطلاعاتی را در مورد فرمان dir به ما می‌دهد.

همچنین c:>help dir نیز این کار را می‌کند که یک دستور خارجی است .

برای خارج شدن از محیط داس به ویندوز مراحل زیر را انجام می‌دهیم.

۱ - نوشتن cd / و زدن اینتر

۲ - نوشتن win و زدن اینتر و یا نوشتن exit و زدن اینتر

منبع: پویا پردازان نوین